

Диференціація первинних і повторних переломів кісток черепа в судово-медичному відношенні

**Шевчук В.А., доцент, Артеменко О.І., асистент,
Кадыжая Н.В., канд. мед.наук, Робок О.П., канд. мед.наук
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
кафедра судової медицини.**

Інститут нейрохірургії АМН України імені акад. О.П. Ромаданова

Визначення послідовності (первинної чи повторної) черепно-мозкової травми за переломами кісток черепа у осіб, що залишилися живими, має велике значення в судово-медичній практиці.

Наслідком регенерації кістки є зниження повітроносності ліній перелому, яке може слугувати орієнтовним показником давності перелому.

Так, якщо при первинному обстеженні потерпілого одразу ж після отримання травми на краніограмах повітроносність перелому вище за повітроносність орбіт на 50 %, або відповідає їй, то вже через 1-2 роки повітроносність перелому зменшується практично на 50% у порівнянні з повітроносністю орбіт. Такий перелом спостерігався нами у 6-ти потерпілих з переломами черепа.

Диференціація лінійних переломів в більш пізні терміни травми від судинних борозен кісток склепіння черепа, проводилась на основі вивчення анамнестичних даних.

Одним із рентгенологічних критеріїв консолідуєчих ділянок лінійного перелому може бути переривчастість, або „пунктироподібність”. На відміну від повторного перелому, зарощення по лінії первинного перелому виглядає нерівномірним і нагадує пунктирну лінію з рисками різної товщини. У процесі загоєння ознака переривчастості зменшується, а при повторному зарощенні, вона зникає. Таким чином, ця ознака переривчастості може слугувати критерієм давності переломів.

У визначенні давності перелому черепа може бути використане КТ - дослідження. Під час обстеження 98 потерпілих з гострою черепно-мозковою травмою, що супроводжувалося переломами склепіння черепа, у 53 (54%) визначалися зміни в м'яких покриттях голови (збільшення об'єму за рахунок крововиливу, набряку) над переломом і у 30 потерпілих (30,6%) сателітні оболонкові крововиливи в проекції перелому.